

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

Ε Π Α Ν Α Λ Η Π Τ Ι Κ Ο Δ Ι Α Γ Ω Ν Ι Σ Μ Α

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Π Ρ Ο Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Σ Μ Ο Υ Α Ν Θ Ρ Ω Π Ι Σ Τ Ι Κ Ω Ν Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν

Β'

Λ Υ Κ Ε Ι Ο Υ

Ι. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (Β.8 - Γ.3)

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 27 / 2 / 2022 ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της. (___/10 μονάδες)

- α. Το 1917 η αγροτική μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε και οδήγησε την αγροτική οικονομία της χώρας σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας.
- β. Έπειτα από τον επαναστατικό αγώνα του 1821-1828, τα λίγα εναπομείναντα «τσιφλίκια» στη Θεσσαλία δεν προκαλούσαν ιδιαίτερο πρόβλημα.
- γ. Στις μικρότερες και πιο καθυστερημένες οικονομικά χώρες, η απόκτηση σιδηροδρομικού δικτύου παρουσιάστηκε από πολύ νωρίς ως σημαντική προϋπόθεση για την είσοδο τους στο χώρο των ανεπτυγμένων κρατών.
- δ. Στον ελληνικό χώρο, το πρόβλημα της έγγειας ιδιοκτησίας γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν και σε άλλα ευρωπαϊκά ή βαλκανικά κράτη.
- ε. Μέχρι τη δεκαετία του 1880 η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά και είχε μήκος μόλις 9 χιλιομέτρων.

A.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: (___/11 μονάδες)

- α. **Φεντερασιόν.** (5 μονάδες)
- β. **Βενιζελισμός.** (6 μονάδες)

A.3. Να ξαναγράψετε στο τετράδιό σας την παρακάτω παράγραφο, **συμπληρώνοντας** ορθά το κάθε **κενό**, με το στοιχείο που παραλείπεται σε κάθε περίπτωση. (___/4 μονάδες)

- Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις περίπου δεκαετίες, από το 1880 και μετά. Η μεγάλη ώθηση δόθηκε στις πρώτες πρωθυπουργίες του Χαρίλαου Τρικούπη (1882-1892), οπότε και κατασκευάστηκαν(1) σιδηροδρομικής γραμμής. [...] Στο μεγαλύτερο τμήμα του το δίκτυο ήταν(2), με γραμμές πλάτους ενός μόνο μέτρου, τη στιγμή που οι διεθνείς προδιαγραφές προέβλεπαν γραμμές πλάτους 1,56 μέτρων.

B.1. Να αναφερθείτε εκτενώς στους παράγοντες που **εμπόδιζαν** την ανάπτυξη και διάδοση του **εργατικού κινήματος** στην Ελλάδα, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. (___/13 μονάδες)

B.2. Να αποτιμήσετε την **σπουδαιότητα** του **σιδηροδρομικού δικτύου** για την Ελλάδα συγκριτικά προς τις ανάγκες που κλήθηκε να εξυπηρετήσει και τις προσδοκίες που στηρίχθηκαν πάνω του. (___/ 12 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των παρακάτω κειμένων και σε συνδυασμό με τις γνώσεις σας, να **περιοδολογήσετε** τον ελληνικό 19^ο αιώνα εντοπίζοντας **τρεις περιόδους** στον εξωτερικό δανεισμό του ελληνικού κράτους, περιγράφοντας και τους **λόγους** που οδήγησαν τις ελληνικές κυβερνήσεις στη σύναψη των «εθνικών δανείων» σε καθεμιά από τις τρεις αυτές περιόδους. (/30 μονάδες)

Κείμενο Α':

Μεταξύ 1879 και 1892 το ελληνικό κράτος συνήψε οκτώ εξωτερικά δάνεια συνολικού ύψους 630 εκατομμυρίων δρχ. Ας σημειωθεί ότι σε όλη την **προηγούμενη περίοδο**, ύστερα από τα δάνεια της Ανεξαρτησίας και το δάνειο των 60 εκατομμυρίων προς Όθωνα το 1843, η χώρα δεν είχε συνάψει άλλα εξωτερικά δάνεια ενώ στη μετα-οθωνική εποχή 1862-1878, το σύνολο των εσωτερικών δανείων δεν ξεπερνούσε τα 130 εκατομμύρια δρχ. Πρόκειται συνεπώς για πολύ σημαντική αύξηση της δανειακής επιβάρυνσης της χώρας, η οποία αναπόφευκτα σήμανε και την ανάλογη αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης.

Αγριαντώνη Χρ., «Η Ελληνική Οικονομία. Η συγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού 1870-1909», στο Παναγιωτόπουλος Β. (επιμ.) Η Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τόμος 5ος Αθήνα 2003, σελ. 68.

Κείμενο Β':

Από το συνολικό ποσό των δανείων της **τρικουπικής περιόδου** (1879-1892), ο οικονομολόγος Ανδρέας Ανδρεάδης υπολόγισε σε 100 εκατομμύρια τις στρατιωτικές δαπάνες και 120 περίπου εκατομμύρια τα ποσά που διατέθηκαν για τα δημόσια έργα, σιδηρόδρομους και δρόμους. Τα υπόλοιπα, δηλαδή περίπου τα μισά από το καθαρό προϊόν των δανείων, διατέθηκαν για την κάλυψη έκτακτων δαπανών, για την κάλυψη ελλειμμάτων του προϋπολογισμού και για την ίδια την εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους. Φαίνεται, επίσης, ότι ένα μεγάλο μέρος του δημόσιου χρέους οφειλόταν σε καταναλωτικές δαπάνες και ένα πολύ μικρότερο μέρος του σε επενδυτικές δαπάνες, οι οποίες ούτως ή άλλως ήταν σε έργα υποδομής και, άρα, ήταν μακροχρόνιας απόδοσης,

Βεργόπουλος Κ. Κράτος και οικονομική πολιτική στον 19ο αιώνα, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1978, σελ. 141-146.

Κείμενο Γ':

Το μεγαλύτερο μέρος των δανείων της **τρικουπικής περιόδου** χρησιμοποιήθηκε για την εξόφληση των εσωτερικών δανείων ή για τη βελτίωση της κατάστασης ορισμένων σημαντικών τραπεζών. Μόνο 6% χρησιμοποιήθηκε για παραγωγικά έργα.

Σβορώνος Ν., Ανάλεκτα νεοελληνικής ιστορίας και ιστοριογραφίας, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1995, σελ. 292.

Κείμενο Δ':

Το 1833, με την έλευση του βασιλιά Όθωνα, λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης της χώρας και της αδυναμίας εξυπηρέτησης των δανείων της ανεξαρτησίας, ήταν αδύνατος ο δανεισμός από ομολογιούχους, είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού. Η ανάγκη σύναψης δανείου, σύμφωνα και με τις προστάτιδες δυνάμεις, ήταν αναγκαία καθώς ο προϋπολογισμός του 1833 παρουσίαζε έλλειμμα περίπου 4.3 εκατ. χρυσών φράγκων. Να σημειωθεί ότι μόνο η συντήρηση του στρατού, αποτελούμενου από 11 χιλιάδες άνδρες και 3.200 αξιωματικούς, απαιτούσε 5.4 εκατ. φοίνικες, δηλαδή περίπου το 60% των συνολικών δημοσίων δαπανών.

Μετά τον πόλεμο του 1897 τα οικονομικά του ελληνικού κράτους τέθηκαν υπό τον έλεγχο του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ο οποίος στην συνέχεια μετονομάστηκε σε Διεθνής Οικονομική Επιτροπή) που συστάθηκε με νόμο στις 26/2/1898. Στην συνέχεια, με νόμο της 21 Μαρτίου 1898, επί κυβερνήσεως Ζαΐμη, επικυρώθηκε η συμφωνία μεταξύ των τριών δυνάμεων, ως εγγυητριών του νέου δανείου, και

της Ελλάδας. Το δάνειο θα ανερχόταν στα 170 εκατ. χρυσά φράγκα [...]. Το ποσό του δανείου δαπανήθηκε για πολεμικές αποζημιώσεις στην Τουρκία (94 εκατ.), για το κυμαινόμενο χρέος (31.4 εκατ.), για την κάλυψη του ελλείματος του 1897 (22.5 εκατ.), ενώ 3.5 εκατ. αποδόθηκαν στις δαπάνες έκδοσης του ίδιου δανείου.

Νίκος Χ. Βαρσακέλης, «Από την Χρεοκοπία στο Έπος: 1893-1912 και 1932-1940», Ημερίδα Σχολής Οικονομικών Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 26 Οκτωβρίου 2018, ΑΠΘ

Δ.1. Αφού λάβετε υπόψη τις ιστορικές σας γνώσεις, τον πίνακα και το κείμενο, να αναφερθείτε στα **αποτελέσματα** και την **ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης** που είχε εξαγγείλει ήδη από το 1917 η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου από τη Θεσσαλονίκη, αναφέροντας και ερμηνεύοντας τους **λόγους** που την επέβαλλαν «εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή». (/20 μονάδες)

Κείμενο:

Η αρχή της αγροτικής μεταρρύθμισης εξηγγέλθη στα 1917 στη Θεσσαλονίκη. Εν τούτοις, το μέγιστο τμήμα αυτής της μεταρρύθμισης δεν πραγματοποιήθηκε παρά μόνον μετά το 1922. Αρκετές υποθέσεις προτείνονται προκειμένου να ερμηνευτεί η επιλογή της συγκεκριμένης στιγμής για την εξαγγελία της μεταρρύθμισης. Έγινε λόγος για “λύση επιβαλλόμενη από τις ανάγκες του εμφυλίου πολέμου” τον οποίο διεξήγαγε η κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης (Βενιζέλος) κατά του κράτους της Αθήνας (βασιλιάς). Κατ’ άλλους η μεταρρύθμιση επισπεύσθη εξ αιτίας της εμφάνισης του μπολσεβικικού κινδύνου. [...] Μεταξύ των ποικίλων ερμηνειών που δόθηκαν, μπορούμε, να συγκρατήσουμε ιδιαιτέρως την ακόλουθη: η αγροτική μεταρρύθμιση αποφασίστηκε σε μία στιγμή σοβαρότατης πτώσης του εξωτερικού εμπορίου.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', Εκδοτική Αθηνών

Πίνακας: Απαλλοτριώσεις μεγάλων αγροτικών ιδιοκτησιών στη Ελλάδα, κατά την περίοδο 1917-1925.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ
1917 – 1920	64
1921 – 1922	12
1923 – 1925	1.203

Εν Δυνάμει
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Καλή) Επιτυχία ☺ σε όλους !!!